

Hercegovine. Kajti vi se bojite, da nebi zasedenje ovih slovanskih dežel konec storilo vašemu strankarskemu gospodstvu, ki vam je več, kakor blagor cesarstva! (mrmranje, oho! na levi.) Vi se hudujete nad Andrassyjem, da vam ustavoverne pravice krba, ker vas ni dovoljenja prosil za marširanje v Bosno. Dobro, če vam je res mar za te pravice, tedaj pa morate v pismu do cesarja tirjati, naj ali Andrassyju ministerstvo vzamejo, ali pa državni zbor razpustijo in nove volitve razpišejo. Ali tega se ne upate tirjati, ker sprevidate, kako bi pri volitvah grozno propali. Izvoljeni bi bili celo drugi možje! Tega se bojite, to je tisti strah, ki se iz vašega pisma glasi! Ko bi mi Slovani dnes cesarju hteli pismo doposlati, bi v njem rekli: Izvrši, gospod, kar si pričel, in da Te v početem delu nihče ne moti, posluži se svoje ustavne pravice (t. j. razpusti državni zbor) in se obrni (v novih volitvah) do svojih zvestih narodov!“ (dobro, živahna pohvala in slava).

Ustavoverni govorniki so skušali ugovarjati in svojo pismo braniti, pa očitvidno borno in slabo. Najboljši jihovi poslanci molčijo, drugi pa res nedostojno besedujejo, zlasti poslanec Paher je neslano udrihal po Slovanih, po avstrijski vojski in še celo cesarjevo potovanje v Dalmaciji mu ni bilo prav tako, da ga uže liberalni judovski listi grajajo. Oficirji in vojaki so pa gotovo močno razžaljeni, ako jih vojske željne „sabljarje“ imenuje, ki so hteli na turških glavah poskusiti nove puške in kanone! Ubogi slovanski begunci so mu le „lenuhasta druhal“. Dosti, tako turkoljubno razsajanje bo ustavovercem naposled vendar vrat zavilo. Bržčas je to zadnje pismo ustavovernega nemško-liberalnega državnega zbora dunajskega do svitlega cesarja, ovo pismo je očitna spoved, da so z svojo politično modrostjo pri kraju! Prišli bodo za njimi drugi možje, ki se ne bodo povekšanja cesarstva bali. Nova in Bog daj boljša doba se bliža našej lepej pa žalibog toliko let vsled liberalnega gospodstva nesrečnej Avstriji! In ko bi nam Bosna in Hercegovina nič druga ne dali, kakor konec ustavovernemu in magjarskemu gospodstvu v Avstriji, zadovoljni smo, dosti je!

Gospodarske stvari.

Ktere sadne sorte bi se morale pri nas najbolj saditi in gleštati.

M. II. Drugo sadje so kutine, nešplji, breskve in marelice, ki so le bolj vrtnarjem priporočati. Breskve sicer po naših vinogradih marsiktero leto kaj lepo obrodé in so izvrsten, okusen in sočen sad, ki zasluži, da se zasaja in glešta. Naj se koščice ne zametujejo, ampak nabirajo in jeseni na primernih mestih semtertje tudi po vinogradu v zemljo položé. Spomladi poženó in že prvo leto naredijo za meter in več visoka drevesca, ki jih gre koj prvo leto okulirati.

Breskva ljubi rahlo pa ne premastno zemljo. V taki hitro konec vzame, zlasti nevaren breskvi je smolotok in neka bolezen na listju, vsled ktere se vse listje nekakošna viha in košmerli in slednjič posuši. Vse priporočbe vredno sadje je nadalje kostanj, kterege so na spodnjem Štajerskem celi gozdi. Sad se precej dobro v denar speča. Drevo postane ogromne velikosti, rodi skoraj vsako leto in daje tudi dober les za sodarje. Želeti bi bilo in na vse strani priporočati, da se ta izvrsten sad ne prepušča celo samemu sebi, ampak se bolj glešta, posebno da se iz debelega, dobrega domačega semena mlado drevje zareja. Morebiti bi kazalo z debelimi laškimi maroni poskusiti. Samo treba je zapomniti, da kostanjevo seme kalivno moč kmalu zgubi. Najvarnejše je tedaj brž z drevesa seme v zemljo položiti, kder ga pa gre posebno mišjega zoba varovati. Tudi požlahtnovati se manj dobre sorte morejo z cepljenjem kakor drugo sadunosno drevje. Izvrstni sad in krasno drevo posebno pa dragoceni les za mizarje daje oreh. Svetovati je toraj, da ga naši kmetovavci bolj v čišlih imajo in ga na primernih prostorih pridno zasajajo. Zadnja leta se orehova drevesa semtertje pogosto podirajo in panji na žage prodajajo, kder se zrežejo in vsakovrstnim lesnim rokodelcem prodajajo. Drevo vzraste visoko in košato, pod njim drugi sadeži ne storé radi, zato je pa oreh posebno za take prostore, na kterih kaj drugega prida nič ne stori. Ali preganjati to izvrstno drevo pač ne gre, kakor nekteri semtertje nasvetujejo. Vse od tega drevesa je za porabo, celo zelene lupine sadne dajejo znano rujavo barvo z katero se les semtertje barva. Listje je dobra nastelj, sad je sam na sebi okusen, daje izvrstno olje in les se drago prodaja. Seveda drevesa z drobičkim in kakor kamen trdim sadom ne kaže zaplojati in širiti. Zdaj prestopimo k najbolj imenitnemu sadju namreč k peščnatemu sadju to je k jabelkam in gruškam, ki naj obilnejši obrodek dajejo in toraj zaslužijo, da kmetovavec posebno skrb na nje obrača. To sadje najbolje stori po solnčnatih brežulkih, pa semtertje tudi po bolj osojnih krajih in travnikih, če le niso premočvirnati in slani preveč podvrženi. Včasih v osajah stoječe drevo zoper slano bolje izhaja, kakor na solnčnem mestu rastoče, ker pozneje cvete. Po travnikih naj se sadna drevesa le bolj po krajih sadé, ker sicer košnjo mrve preveč ovirajo, ali pa v prav širokih vrstah. Ob njivah sadna drevesa zasajati ne kaže preveč, ker je pri nas vreme preveč vlažno in mokro. Kdor bi ga pa vendar hotel morda ob njivah zasajati, ta bi moral gledati na to, da posajeno drevje na kvišku raste in da se njegovi vrhi ne košaté preveč. Ravno to velja tudi o drevesnih nasadih ob cestah in potih, kder je navada ob njih sadno drevje zasajati. Vendar pa gre o ti stvari naše mnenje tje, da pravimo: dokler je po naših sadovnjakih še toliko praznih prostorov, da med drevjem lahko celi ška-

droni konjenikov brez vse opovire svoje vojaške vaje izvršujejo, do dotle pri nas še ni prišel presilni čas misliti na obsajanje cest in potov z sadunosnim drevjem, kakor je to na Saksonskem in Virtemberskem v navadi. Pa gotovo pride tudi čas ko se bode moralo tudi pri nas na to misliti. Naš kmetovavec ni za to prenegoden, kakor so ga nekateri, ki so pa hoteli njegovi zastopniki biti, razupili po svetu, ampak on je praktična duša skoz in skoz in si misli, da dokler imam še sadovnjake prazne sadnega drevja, mi ni treba drag denar trošiti za mlado drevje in ga posajati ob cestah, kjer je tolikim poškodovanjem izpostavljeno, denarje pa za nakup njegov zavrženo.

(Dalje prihodnjič.)

M. Naši travniki, kaki so in kaki bi morali prav za prav biti. I. Razne pične trave. Če je tudi travnik že sam po sebi od narave same z onimi travami in rastlinami zasejan, kakoršne so podnebju, vremenu, zemljišču, prstni zmesi in drugim krajnim okoliščinam primerne, mu je vendar še tudi od strani kmetovavčeve pomoči in postrežbe treba, da se more na njem kolikor naj več krme pridelati. Naši travniki so pa sami po sebi ali prevlažni ali presuhotni, drugi zopet povodnjam in zaplavljam podvrženi, še drugi izsesani in oslavljeni, zemlja vsa skisana, na drugih so zopet jednoletne in dveletne trave poginile, prezimovajoče pa zastarele in po mahovju izpodrinjene. To so poprek poglavitne slabe strani marsikterega travnika, ki skrb in pozornost lastnikovo v polni meri na se obračajo in zahtevajo, da se jim prej ko mogoče v okom priteče. Slaba travna plemena so le prepogosto po travnikih najti in zato hočemo najprej o novih travnih sortah govoriti in jih našim bralcem podrobneje popisati, ki se najbolj priporočajo, da se njihovo seme po travnikih zaseje. Med najboljšimi senožetnimi travami zauzema jedno prvih mest angleška pahovka (Englisches Raygras, Wiesenlohe, Lolium pratense). Je sicer le bolj pritlična trava, ali nakosi se je največ, ker je gosta, izredno trpežna in stanovitna; zato se tudi trpežna ali travna ljulika imenuje. Raste po suhih travnikih, pašnikih ob potih in stezah. Med višimi travami se pa rada zaduši in kmalu pogine. Na Angleškem je posebno kot pašniška trava pa tudi kot senožetna trava mnogo obrajtana in sejana, ker posebno iz korenine gosto listovje poganja in dokler je še mehka in sočna tudi živini priljubljena in zelo redivna krma. Posebno za ovčjo pašo je zaradi tega neprecenljive vrednosti, ker ji nič ne škoduje, da se tudi zopet in zopet popase. Naši kmetovavci so z to travo manj zadovoljni. Kar se zemlje tiče ni nič kaj izbirčna, raste v ilnati, mrzli in tudi na suhi in pešnati zemlji, seveda najlepše na močni, topli zemlji, ki je bila pognojena in dobro zamočena. Na šotasti, močvirnati zemlji in v osojah ali senčnatih legah ni na svojem pravem mestu. Drugo priporočbe vredno tra-

vino plemo je laška pahovka (Italienisches Raygras) se razločuje od angleške pahovke po viših in pokončnih steblih, svitlejših listih, resastih klasih, po večem pridelku, pa ni tako trpežna ko prva, ker prej po zimi konec vzame. Zato ta trava ni toliko za stalne travnike, kolikor za kratko trpoče senokoše in za vmes med rudečo deteljo. To travo vsaka ob travah živeča živina rada je, se hitreje razvije ko druge travne sorte in tudi hitreje raste in se more po leti po dva — trikrat kositi. Najbolj kaže to travo z drugimi travami vred kot zmes sejati in jo kot zeleno krmo živini pokladati. Kdor jo pa zeleno poklada, jo mora po večkrat kositi, ker kmalu trdosteblasta postane in jo potem živina več ne mara. Če se ta trava ko nadomestovavka pozebljene rudeče detelje spomladi seje, vrže še v setvinem letu polni pridelek. Da dobro raste, mora imeti nekoliko vlažno, močno ilovnato zemljo, vendar pa v bolj suhi zemlji tudi še stori. Kdor bi jo hotel med jarino posejati, mora to z jarim žitom vred storiti, med ozimino pa bolje kaže brž ko je zima pri kraju, da more seme kaliti, ko ga je valjar nekoliko v zemljo pritisnil. Sicer se seme lahko posuši, ker ga nobena čez rastoča rastlina raznega kvara ne varuje. Seno iz nje je redivno in mehko.

(Dalje prihodnjič.)

M. Sneg. Mnogim posestnikom je sneg branje letos zapadel. Skušnje prejšnjih let so pokazale, da ne sodi grozdje izpod snega brati, ker je delo pretežavno, mnogo grozdja gre pod nič in nabrano se da le slabo tlačiti in ne teče. Vselej so tisti, ki so grozdje pod snegom pustili, dokler ni jug snega raztopil, na boljšem bili, ko oni, ki so izpod snega brali. Leta 1835 so pre nekteri še le po novem letu od snega zapadeno grozdje brali in niso bili ravno na naj slabejšem. Tako je bil tudi leta 1858 in 1869 rani sneg. Poslednje leto že 18. in 28. oktobra, pa je spet kmalu skopnel. Zadnji sneg je sadno drevje silno polomil in poškodoval. Škode je na tisoče in tisoče goldinarjev. Kaj storiti? Polomljene veje se morajo kolikor mogoče tik debelejšje veje ali debela ravno odžagati in rana potem z drevesno mažo najbolje z katanovcem zamazati, da gnjiloba ne more do nje, ki sicer s časom vse drevo prešine in vniči. Kar pa je drevja preveč polomljenega, to se mora koj podreti, izkopati in z mladim nadomestiti in sicer brž ko mogoče, da ni zamude.

Sejmovi na Štajerskem. 9. nov. Ponkva; 10. nov. sv. Martin pod Vurbergom; 11. nov. Sromlje, sv. Martin v Sulmskem dolu, Oplotnica, Laško, Lipnica, Mahrenberg, Hoče, sv. Mohor, sv. Martin pri Slov. Gradcu; 12. nov. Straden; 15. nov. Vransko, Poličane, Radgona, Središče, Holenek; 16. nov. Novacerkva, Lang.

Sejmovi na Koroškem. 9. nov. G. Drauburg; 11. nov. Paternijon, sv. Hema, Althofen; 14. nov. Belane.